

OJCZYŻNA

NAUKA

CNOTA

Mam szczerą wolę
całym życiem pełnić
służbę Bogu i Polsce,
nieść chętną pomoc
Bliźnim i być posłusznym
Prawu Harcerskiemu.

/Przyrzeczenie
Harcerskie/.

W Y C H O W A N I E R E L I G I J N E

Konieczne wiadomości
na
próbę stopnia harcerzy:
młodzik
wywiadowca
ćwik
harcerz orli
harcerz Rzeczypospolitej

Opracował: Ks. Dr Edward Rytko, Hm., Kapelan Hufca "Szczecin".

" WYCHOWANIE RELIGIJNE " na Stopnie Harcerzy, zatwierdzone
do użytku służbowego Rozkazem Naczelnika Harcerzy L 3/75
z dnia 1 marca 1975 roku.

..." Dążmy do celu ciągle, wytrwale,
Szukajmy nowych, szlachetnych dróg:
Nie ustawajmy w czynu zapale,
A hasłem naszym : Polska, Bliźni i Bóg"!

+

*Drogi mojej młodzieży harcerskiej
wiernej Prawu i Przyrzeczeniom
Harcerskim
w służbie : Bogu, Polsce i Bliźnim,
Tym, którzy postanowili reformę
świata
razem od reformy siebie -
tę skromną pracę poświęcam*

*Ko Edwarda Kłosa km.
Kapela
Hufca "Szereim"*

*Złot 25-lecia Hufca
"Szereim 25"
Lipiec - 1972 r.*

- 1 -

" My chcemy Boga, Panno święta,
O usłysz naszych wołań głos.
Miłości Bożej dźwigać pęta,
To nasza chluba to nasz los.
Błogosław słodka Pani,
Błogosław wszelki stan.
My chcemy Boga, my poddani;
On naszym Królem, On nasz Pan!"

Droga młodzieży harcerska!

Rada Naczelna Związku Harcerstwa Polskiego poza
granicami Kraju, przyjęła dnia 19 kwietnia, 1953 r. następującą
wytoczną uchwałę:

" Związek Harcerstwa Polskiego zgodnie ze swoimi za-
łożeniami, stojąc wiernie i bez zastrzeżeń przy katolickim Koś-
ciele i jego hierarchii, zawsze kieruje się w swym działaniu za-
sadami nauki Jezusa Chrystusa i wskazaniem Stolicy Apostolskiej".

Gdy polscy harcerze przybyli do Papieża Piusa XII, podczas
III Zjazdu Z.H.P., Cjciec Święty wypowiedział te ważne słowa:

" Witam was, przedstawiciele młodzieży polskiej, har-
cerze, szczególnie drodzy i bliscy sercu naszemu. W waszej drodze
życiowej trwajcie i pracujcie jak dotychczas według prawa i przy-
rzeczenia harcerskiego".

..."Kult i służbę Bogu stawia harcerstwo na naczelnym
miejscu, jakie im się należy w życiu człowieka. Tym samym
uczy spostrzegać w każdym przedmiocie, w każdym ładzie, w każdej
cnocie, w każdym stworzonym pięknie, Jego /Bożą/ prawdziwą wspa-
niałość opromienioną jasnością Boskiego Słońca" / Z przemówienia
Piusa XII do włoskich harcerzy dnia 10.IX.1946/.

Związek Harcerstwa Polskiego stoi mocno na gruncie religij-
nym, na stanowisku służby Bogu.

" Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu..."
/ z Przyrzeczenia Harcerskiego/.

" Harcerz służy Bogu..." /Prawo Harcerskie/.

Każdy harcerz i harcerka polska - to solidny, uświadomiony, prak-
tykujący katolik. Harcerstwo polskie obejmuje całokształt wycho-
wania dlatego nie pomija w swym wzniosłym programie wychowawczym
kwestii religii.

Sp. Kardynał Prymas Hlond napisał w swoim czasie o polskim har-
cerstwie:

"Bożym prawem uświęcone prawo harcerskie wychowa typ
harcerza najnowocześniejszy; religijny harcerz będzie "rycerzem
bez trwogi", bogumiły harcerz - będzie szermierzem "bez skazy".
Niech idą tym duchem uskrzydłone polskie hufce harcerskie na swą
świętą służbę".

Organizacja harcerska w której w Prawie harcerskim nie
ma służby Bogu i istnieje zakaz organizowania życia religijnego -
nie ma nic wspólnego z prawdziwym harcerstwem !

Generał Baden Powell, założyciel skautingu wyraźnie powie-
dział: " Skaut jest przede wszystkim człowiekiem wierzącym. Nie

uznają skautingu, który by nie budował na religii. Jeśli wasze skautostwo miało być bez Boga, lepiej, żeby go wcale nie było".
/Generał Robert Baden Powell, urodził się w 1857 r. a zmarł-1943/.

Droga moja młodzieży harcerska!

W czasie swojej wieloletniej pracy wśród Was Harcerki i Harcerzy polskich, jako Wasz kapelan, często zwracano się do mnie z prośbą o przygotowanie materiałów z dziedziny wychowania religijnego, jako pomoc do próby na biegu harcerskim z zakresu wiadomości religijnych.

Znając więc Wasze potrzeby a jednocześnie trudności w zdobyciu koniecznych wiadomości na próbę stopnia harcerskiego, młodzieżowego/ młodzik, wywiadowca, ćwik, harcerz orli i harcerz Rzeczypospolitej/- spieszę Wam z pomocą przez przygotowanie tych kilkunastu stron "Katechizmu wychowania religijnego" w dostosowaniu do Instrukcji Głównej Kwatery Z.H.P., która weszła w życie z dniem 4 marca 1955 r.

Wydaje mi się, że dobre przyswojenie sobie podanych wiadomości będzie wystarczającym dowodem "dojrzałości religijnej", na odpowiedni stopień harcerski - młodzieżowy. Aby jednak religia katolicka i prawo boże stało się naszym żywym wskaźnikiem postępowania, każdy harcerz powinien ciągle pogłębiać zasób swoich wiadomości i z teorii wprowadzać je koniecznie w praktykę i w rzeczywistość swojego życia.

Służba P. Bogu jest nie tylko jednym z głównych obowiązków człowieka - stworzenia względem Stwórcy, nie tylko wiąże się ona z najważniejszą potrzebą każdego człowieka to jest zbawienia jego własnej duszy, ale też jest źródłem wszelkich innych obowiązków człowieka względem drugiego człowieka.

Tę garść opracowanych wiadomości z dziedziny "Wychowania religijnego" - ofiaruję Ci Drogi Druhu i Druhno, ofiaruję Wam, Droga młodzieży harcerska, jako pomoc i jako harcerski dar...

Życzę sukcesów w znajomościach teoretycznych a zwłaszcza, życzę postępu w życiu religijnym i katolickim.

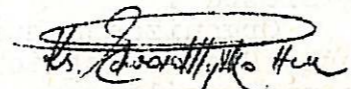
W tym roku, 1972, lipiec - Hufiec "Szczecin" obchodzi swoje "25 - lecie" - "Srebrny Jubileusz" w służbie : Bogu, Polsce i Bliźniemu. Uczestnicząc w tym wielkim harcerskim święcie, które dla każdego z nas, dla wszystkich polskich harcerzy i polskich harcerki jest dowodem pomocy Bożej i żywotności Organizacji Związku Harcerstwa Polskiego - proszę P. Boga o łaski Wam potrzebne, siłę i moc ducha, abyście budowali swoją przyszłość i Polskę w oparciu o prawo i miłość Bożą.

Niechaj te stronic "Wychowania religijnego" na stopnie, będą skromnym "Jubileuszowym" darem - od Waszego kapelana.

" O Panie Boże, Ojciec nasz, w opiece swej nas miej!"

Czuwaj!

Wasz,

Ks Dr Edward Rytko, Hm.,
Kapelan Hufca "Szczecin".

Cardiff, dnia 1 lipca, 1972 r.

Młodzieżowe stopnie harcerskie : "Wychowanie religijne".

Instrukcja Głównej Kwatery Z.H.P. odnośnie próby wychowania relig.

MŁODZIK - 1/.Posiada wiadomości potrzebne do przyjęcia Sakramentu Pokuty i Komunii Świętej.....Strona:5-6.

2/.Umie zachować się w czasie Mszy Sw.....Strona:6.

3/.Umie śpiewać w zespole:"Boże coś Polskę" oraz "My chcemy Boga".....Strona:6.

WYWIADOWCA 1/.Wie co to jest Msza Sw. Umie się posługiwać małym mszalikiem.....Strona:7.

2/.Wie - kto jest Papieżem.
kto jest Prymasem Polski.....Strona:7.

3/.Opowie o życiu swojego Patrona.....Strona:7.

4/.Umie śpiewać w zespole 6 pieśni religijnych, polskich.....Strona:8.

CWIK - 1/.Wie - co to jest Kościół Katolicki.....Strona:9.

2/.Zna życiorysy kilku świętych Polaków.....Strona:9-11.

3/.Zna polskie zwyczaje związane ze Świętami Bożego Narodzenia, Wielkanocy i inne.....Strona:11-12.

4/.Wymieni miejsca w Polsce, gdzie znajdują się cudami słynące Obrazy Matki Boskiej.....Strona:13.

5/.Zna słowa i melodie 12 pieśni religijnych polskich na wszystkie okresy roku kościelnego.Strona:14-16.

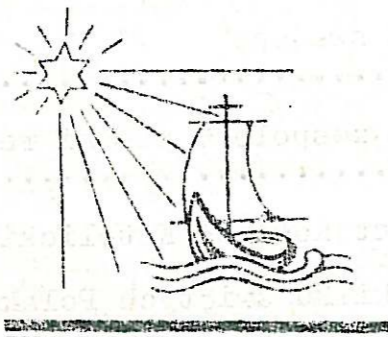
HARCERZ ORLI - 1/.Wie, co to jest Kościół Katolicki i jaka jest jego rola w dziejach świata i Polski.....Strona:16-17.

2/.Zna krótką historię Kościoła Katolickiego.Strona:17-18.

3/.Wskaże i krótko objaśni parę tekstów z Ewangelii, które mówią o - miłości bliźniego
o - dobrych uczynkach.....Strona: 18.

HARCERZ RZECZYPOSPOLITEJ - 1/.Zna organizację Kościoła Katolickiego na świecie i w Polsce.....Strona:19-20.

- 2/. Zna obowiązki względem bliźniego znajdującego się w obliczu śmierci i wie jak urządzić pokój na przyjęcie kapłana.....Strona:21.
- 3/. Wyjaśni chrześcijański pogląd na życie małżeńskie i rodziny.....Strona:21-22.
- 4/. Wyjaśni - chrześcijańskie zasady sprawiedliwości społecznej.....Strona:22-23.

MŁODZIK.

Wychowanie religijne.

Starający się o stopień młodzika, wykaże że posiada poniższe wiadomości odnośnie zagadnienia - "Wychowania religijnego".

Młodzik - posiada wiadomości potrzebne do przyjęcia Sakramentu Pokuty i Komunii Sw.

Co to jest Sakrament Pokuty?

Sakrament Pokuty jest to Sakrament, który gładzi grzechy po Chrście popełnione.

Kto jest zobowiązany do przystąpienia do Sakramentu Pokuty?

Do Sakramentu Pokuty powinni przystąpić wszyscy ci, którzy popełnili grzech śmiertelny.

Co trzeba wypełnić, aby dobrze odprawić Sakrament Pokuty?

Aby dobrze odprawić Sakrament Pokuty, trzeba wypełnić pięć warunków:

1. Rachunek sumienia.
2. Żal za grzechy.
3. Mocne postanowienie poprawy.
4. Spowiedź szczerą.
5. Zadośćuczynienie P. Bogu i bliźniemu.

Jak czynimy rachunek sumienia?

Rachunek sumienia czynimy w ten sposób, że po wezwaniu pomocy Ducha Sw., staramy się przypomnieć sobie wszystkie grzechy, popełnione po ostatniej Spowiedzi Sw.

Dlaczego mamy żałować za grzechy?

Dlatego żałować mamy za grzechy, że przez nie obraziliśmy Pana Boga bezgranicznie dobrego, a także utraciliśmy niebo i zasłużyliśmy sobie na karę w piekle lub czyśćcu.

Z żalem za grzechy należy łączyć mocne postanowienie unikania grzechów śmiertelnych i sposobności do nich.

Co to jest Spowiedź?

Spowiedź jest to wyznanie grzechów przed kapłanem dla otrzymania rozgrzeszenia. Należy wyznać wszystkie grzechy śmiertelne koniecznie. Kto świadomie zataja grzech śmiertelny, nie dostępuje odpuszczenia i popełnia świętokradztwo.

Co grzesznik powinien spełnić po Spowiedzi Sw.?

Powinien wypełnić pokutę na daną przez kapłana i naprawić wyrządzone krzywdy, czyli winien zadośćuczynić Panu Bogu i bliźniemu.

Co to jest Komunia Święta?

Komunia Święta jest to spożywanie Ciała i Krwi Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina, na posiłek duszy.

Kogo przyjmujemy w Komunii Świętej?

W Komunii Świętej przyjmujemy Pana Jezusa pod postacią chleba.

Co sprawia w nas Komunia Święta?

Łączy nas ściśle z Panem Jezusem, pomnaża w nas łaskę uświęcającą oraz posila nas do czynienia dobrego i unikania złego.

Jak należy przygotować się, aby godnie przyjąć Komunię Świętą?

Należy duszę swoją oczyścić z grzechów, zwłaszcza śmiertelnych, wzbudzić akty wiary, nadziei i miłości.

Co należy czynić po przyjęciu Komunii Świętej?

Po przyjęciu Komunii Sw. , należy podziękować P.Jezusowi, prosić Go o łaski i przyrzec Mu żyć bardziej po chrześcijańsku.

Młodzik - umie zachować się w czasie Mszy Świętej.

Co to jest Msza Święta?

Msza Święta jest to niekrwawa ofiara w której Pan Jezus pod postaciami chleba i wina przez ręce kapłana ofiaruje się za nas Bogu Ojcu. Pan Jezus złożył samego Siebie w ofierze Bogu Ojcu na krzyżu w sposób krwawy. We Mszy Świętej odnawia się ofiara krzyżowa w sposób niekrwawy.

Na co Pan Jezus ustanowił trwałą ofiarę Mszy Świętej?

Pan Jezus ustanowił trwałą ofiarę Mszy Sw., by przez nią w sposób niekrwawy odnawiała się ofiara, którą złożył z Siebie na krzyżu i by jednała łaski Boskie ludziom.

Jak masz się zachowywać, gdy jesteś na Mszy Świętej?

Gdy jestem na Mszy Sw. mam łączyć modlitwy swoje z modlitwami i czynnościami kapłana i unikać roztargnień. Obecnie, kiedy po zmianach liturgicznych, Msza Sw. jest odprawiana w języku ojczystym, zrozumiałym dla każdego, dlatego powinienem odmawiać wszystkie modlitwy na głos razem z kapłanem i z wiernymi. Przyjąć Komunię Sw.

Młodzik - umie śpiewać w zespole: "Boże coś Polskę"
" My chcemy Boga".

Boże coś Polskę, przez tak liczne wieki

Otaczał blaskiem potęgi i chwały,

Coś ją osłaniał tarczą Swej opieki

Od nieszczęść, które przygnębić ją miały:

Przed Twe ołtarze zanosim błaganie:

Ojczyznę wolną - racz nam wrócić Panie !

My chcemy Boga, Panno święta,

O usłysz naszych wołań głos!

Miłości Bożej dźwigać pęta,

To nasza chluba, to nasz los.

Błogosław święta Pani,

Błogosław wszelki stan;

My chcemy Boga, my poddani,

On naszym Królem, On nasz Pan!

My chcemy Boga, my poddani,

On naszym Królem, On nasz Pan !

WYWIADOWCA:

Starający się o stopień wywiadowcy wykaże, że posiada dostateczne wiadomości z wychowania religijnego.

Wywiadowca - wie , co to jest Msza Sw. Umie posługiwać się małym mszalikiem.

Co to jest Msza Święta ?

Msza Sw. jest to niekrwawa ofiara, w której Pan Jezus pod postaciami chleba i wina ofiaruje się za nas Bogu Ojcu za pośrednictwem kapłana.

Msza Sw. jest ciągłym odnawianiem ofiary krzyżowej, ponieważ na ołtarzu tak, jak na krzyżu, jest zawsze ten sam kapłan i ten sam dar ofiarny : sam Jezus Chrystus, rzeczywiście obecny, składający Siebie samego w ofierze jako zadośćuczynienie za nasze grzechy.

Mszę Sw. składamy samemu Bogu, gdyż jest to akt uwielbienia, to znaczy czci należnej wyłącznie P.Bogu. Składamy Bogu ofiarę Mszy Sw., aby Go uczcić, dziękować Mu, prosić Go o przebaczenie i aby uprosić sobie łaski potrzebne w życiu.

Najlepiej uczestniczymy we Mszy Sw., gdy podążamy za modlitwami kapłana, słuchamy ich pilnie i odpowiadamy wspólnie lub śpiewamy razem z innymi wiernymi.

Wywiadowca -- wie kto jest Papieżem?

Kto to jest papież?

Na czele Kościoła nauczającego stoi papież, następca Sw.Piotra na stolicy rzymskiej. Papież jest namiestnikiem, zastępcą Jezusa Chrystusa, głową Kościoła widzialnego. Pan Jezus jest jego głową niewidzialną. Ponieważ Kościół jest społecznością widzialną, potrzebna mu jest głowa widzialna, która zastępuje i reprezentuje Chrystusa na ziemi. Jest nim papież, czyli biskup rzymski.

Kto jest obecnie papieżem?

Papieżem obecnym jest: Giovanni Battista Montini /urodzony 26.IX.1897/, który przybrał sobie imię PAWEŁ VI. Został wybrany na papieża dnia 21 czerwca, 1963 r.

Wywiadowca - wie kto jest obecnie Prymasem Polski?

Prymasem Polski jest obecnie Jego Eminencja Ks.Kardynał Stefan Wyszyński, który stale mieszka w Warszawie.

Kto to są kardynałowie?

Kardynałowie są pomocnikami papieża w zarządzie Kościołem. Jest to godność w Kościele najwyższa po papieskiej.

Wywiadowca - zna dobrze życiorys swojego Patrona.

Na chrzcie Sw. każde dziecko otrzymuje imię jakiegoś świętego. Imię to wybierają rodzice dla swojego dziecka. Obowiązkiem każdego ochrzczonego jest, gdy dojdzie do używania rozumu, aby poznać życiorys tego świętego lub świętej, którego lub której imię posiada.

Postaraj się więc przeczytać życiorys swojego Patrona, który łatwo znajdziesz w książce pod tytułem: "Żywoty Świętych".

Znając życiorys swojego Patrona lub Patronki, będziesz mógł łatwo naśladować go w swoim życiu i prosić Go o opiekę nad tobą.

Wywiadowca - umie śpiewać w zespole 6 pieśni religijnych.

1/. Kiedy ranne wstają zorze,
Tobie ziemia, Tobie morze,
Tobie śpiewa żywioł wszelki,
Bądź pochwalon, Boże wielki.

+
A człowiek, który bez miary
Obsypany Twymi dary,
Coś go stworzył i ocalił,
A czemuż by Cię nie chwalił.

2/. Wszystkie nasze dzienne sprawy
Przyjm litośnie, Boże prawy,
A gdy będziem zasypiali,
Niech Cię nawet sen nasz chwali.

+
Twoje oczy obrócone
Dzień i noc patrzą w tę stronę,
Gdzie niedołężność człowieka
Twojego ratunku czeka.

3/. Ojcze z niebios Boże, Panie,
Tu, na ziemię ześlij nam
Twoje święte zmiłowanie -
Tu na ziemię ześlij nam.

+
Boże Wielki, my w pokorze
Do Twych stóp garniemy się,
Wola Twoja wszystko może,
Ześlij nam więc łaski Swe.

4/. Serdeczna Matko, Opiekunko ludzi,
Niech Cię płacz sierot do litości wzbudzi.
Wygnańcy Ewy, do Ciebie wołamy;
Zlituj się, zlituj, niech się nie tułamy.

5/. Idźmy, tulmy się jak dziatki
Do Serca Maryi Matki,
Czy nas nęka życia trud,
Czy to winy czerni brud.
Idźmy, idźmy ufny krokiem,
Rzewnym sercem, łzawym okiem;
To Serce zna dzieci głos,
Odwróci bolesny cios.

6/. Pobłogosław, Jezu Drogi,
Tym, co Serce Twe kochają,
Niechaj skarb ten cenny, drogi,
Na wiek wieków posiadają.
Za Twe łaski dziękujemy,
Które Serce Twoje dało;
W dani dusze Ci niesiemy,
By nas Serce Twe kochało.

+ + + + +

C W I K:

Starający się o stopień ówika, wykaże, że posiada poniższe wiadomości odnośnie zagadnienia - "Wychowania religijnego".

Cwik. - wie, co to jest Kościół Katolicki.

Co to jest Kościół Katolicki?

Kościół Katolicki jest to społeczność wszystkich chrześcijan, założona przez Pana Jezusa, rządzona przez papieża i biskupów, będących w łączności z papieżem. Papież, jest namiestnikiem Pana Jezusa.

Cwik - zna życiorysy kilku świętych Polaków.

Kto to są święci?

Przez świętych rozumiemy dusze sprawiedliwych, którzy zmarli w łasce Bożej i cieszą się już w niebie chwałą wybranych; szczególnie chodzi o tych, którzy dla swych cnót heroicznym wyniesieni zostali przez Kościół do czci ołtarzy.

Wykaz polskich świętych kanonizowanych przez Rzym w porządku alfabetycznym:

1/. SW. ANDRZEJ BOBOLA - 16.V.

Urodzony w roku 1591 w Sandomierskim z możnej rodziny Bobolów, w roku 1611 wstępuje w Wilnie do Jezuitów, przez 20 lat misjonarz ludowy wśród prawosławnych /"duszochwat"/. Okrutnie zamęczony w Janowie Poleskim 16 maja, 1657 r. Beatyfikowany w roku 1853, kanonizowany w roku 1938.

2/. SW. ANDRZEJ ZORAWEK - 16.VII albo 21.VII.

Andrzej Żórawek albo Swierad, Polak, najpierw zakonnik reguły Sw. Romualda w klasztorze w Słowacji pod Nitrawą, potem pustelnik nad rzeką Wag. Relikwie w katedrze w Nitrze. Kanonizowany wraz ze swoim towarzyszem Benedyktem w roku 1083.

3/. SW. BENEDYKT - 16.VII albo 21.VII.

Towarzysz i uczeń Sw. Andrzeja Żórawka, Polak, zamordowany w celach rabunkowych przez pogan około 1020 r.

4/. SW. BENEDYKT - 12.XI.

Jeden z pięciu Braci Męczenników, rodem Włoch z Benewentu, kanonik, młodo wstąpił do Benedyktynów, w roku 999 poddał się kierownictwu Sw. Romualda. Przybywa do Polski do Międzyrzecza za Bolesława Chrobrego. Zamordowany w celach rabunkowych, dnia 11.XI 1003 roku.

5/. SW. IZAAK - 12.XI.

Polak ze znakomitego rodu, który przyłączył się do Sw. Benedykta. Historia podaje tylko jego imię. Jeden z pięciu Braci Męczenników Międzyrzeczkich.

6/. SW. JACEK - 17.VIII.

Urodzony w Kamieniu na Śląsku z możnego rodu Odrowążów. Po odbytych studiach w Paryżu i w Bolonii, przebywał

na dworze biskupa krakowskiego, Iwona. Jako kanonik krakowski towarzyszył Iwonowi do Rzymu w roku 1218. Tu poznaje Sw. Dominika i razem z krewnym Bł. Czesławem przywdziewa habit dominikański. Zakłada pierwszy klasztor dominikański za Alpami we Fryzaku, potem w Krakowie 1222r., następnie w Kijowie i w Gdańsku. Zmarł 15.VIII.1257 r. Kanonizowany 17.IV.1594 r.

7/. SW. JADWIGA - 16.X.

Urodzona około 1174 na zamku Andechs w Bawarii. Jadwiga mając 12 lat poślubiła Henryka Brodatego, księcia wrocławskiego i polskiego. Miała dwóch synów i trzy córki. Syn jej Henryk Pobożny uratował pod Legnicą chrześcijaństwo przed Tatarami, sam ponosząc śmierć 1241. Ostatnie lata Sw. Jadwiga spędziła w założonym przez siebie klasztorze Cysterów w Trzebnicy, gdzie przeoryszą była jej córka, Gertruda. Tam jest jej grobowiec i kościół pod jej wezwaniem. Zmarła w roku 1243, kanonizowana w 1267 r.; jest patronką Śląska.

8/. SW. JAN KANTY - 20.X.

Jan Wacława z Malca pod Kętami /stąd Kanty/. Urodzony w 1390 r. z rodziny mieszczańskiej. Po ukończeniu szkoły parafialnej studiował w Krakowie filozofię i teologię na Akademii, gdzie zdobywszy doktorat wykładał teologię i filozofię około 50 lat. Zmarł w roku 1473. Kanonizowany w roku 1767. Grób znajduje się w Krakowie w kościele akademickim Sw. Anny.

9/. SW. JOZEFAT KUNCEWICZ - 14.XI.

Urodzony około roku 1580 z rodziców unitów we Włodzimierzu Wołyńskim. Wstąpił do Bazylianów mając lat 20. Prowadzi świątobliwe życie. Od roku 1618 jest arcybiskupem Płocka. Niezmondowanie pracuje dla sprawy Unii, co mu zjednało nienawiść prawosławnych. Zamordowany w Witebsku, gdzie sprawował wizytację kanoniczną w roku 1623. Kanonizowany w 1867 r., jako pierwszy Święty obrządku wschodniego. Relikwie są w Wiedniu w cerkwi Sw. Barbary.

10/. SW. KAZIMIERZ - 4.III.

Drugi z kolei syn króla polskiego Kazimierza Jagiellończyka, urodzony 1458 w Krakowie. Wychowany został pod okiem Jana Długosza i Filipa Kallimacha. Ma lat 12, kiedy zostaje mianowany przez ojca królem Węgier na żądanie delegacji węgierskiej, ale przegmał w walce o koronę z Maciejem Korwinem Węgierskim. Kiedy jego starszy brat /Władysław/ został królem Czech, on zastępował króla - ojca. Zmarł na płuca w roku 1484/48III/, powszechnie żałowany. Złożył ślub dozgonnej czystości jako pacholę. Kanonizowany został w 1522 roku.

11/. SW. KLEMENS DWORZAK - 15.III.

Zwany inaczej Klemens Hofbauer. Urodzony w roku 1751 w Tasowicach na Morawach, ze zniemczonej rodziny Dvorak. Ojciec trudnił się handlem bydła. W roku 1783 w Rzymie wstępuje do nowopowstałego zakonu Redemptorystów. Sw. Alfons wysłał go do Warszawy, gdzie pracuje gorliwie przy kościele Sw. Benona aż 21 lat. Założył też sierociniec dla dzieci. W roku 1808 wydalony z Warszawy ze wszystkimi Redemptorystami przenosi się do Wiednia, gdzie umie-

ra 15 marca, 1820 r. Kanonizowany w 1909 r. Grób w Wiedniu.

12/. SW. STANISŁAW BISKUP - Szczepanowski - 8.V.

Ojciec Wielisław był rycerzem, ufundował pod Bochnią w swoim majątku kościół Sw. Magdaleny. Naukę pobierał w szkole katedralnej w Gnieźnie a następnie w Paryżu. Był współpracownikiem biskupa Lamberta, a następnie jego następcą na stolicy krakowskiej. Za gorszące życie króla rzucił nań Sw. Stanisław ekskomunikę. Poniósł za to śmierć z rąk Bolesława Śmiałego, 8 maja, 1079. Na czaszce do dzisiaj jest wyraźny ślad cięcia w tył głowy. Kanonizowany został w 1254 r.

13/. SW. STANISŁAW KOSTKA - 13.XI.

Urodzony w roku 1550 w Rostkowie koło Przasnysza na Mazowszu, syn kasztelana zakroczymskiego. Wysłany na studia do Wiednia, wraz ze starszym bratem Pawłem i wychowawcą Bielińskim. Tam w chorobie nawiedza go Sw. Barbara z Komunią Sw. i Matka Boża. Aby zostać zakonikiem ucieka z Wiednia do Dillingi, skąd zostaje odesłany przez prowincjała, Sw. Kanizjusza do Rzymu, jesienią roku 1567, do domu głównego Jezuitów. Generałem, który go przyjmował, był Sw. Franciszek Borgiasz. Zmarł w nowicjacie rzymskim 15 sierpnia 1568. Kanonizowany w roku 1726. Relikwie są w Rzymie w kościele Sw. Andrzeja, a część w Polsce w Przasnyszu.

14/. SW. WOJCIECH - 23.IV.

Urodzony w roku 956. Po śmierci biskupa Pragi, Detmara zostaje wybrany na stolicę. Po sześciu latach ciężkiego pasterzowania opuszcza Pragę i wstępuje do Benedyktynów na Awentynie w roku 989. Na rozkaz papieża wraca Sw. Wojciech do Pragi, ale wielkie zamieszki w kraju powodują jego powrotny powrót do Rzymu. Tu poznaje cesarza Ottona III, z którym łączy go odtąd wielka zażyłość. Nie przyjęty w Pradze, kieruje kroki na Węgry, gdzie udziela Bierzmowania Sw. Stefanowi, stąd rusza do Polski, po drodze naucając wiary Sw. Bolesław Chrobry pragnie go zatrzymać, ale Sw. Wojciech udaje się na Prusy, aby tam nawracać pogan. Kiedy w Romowie, na zachód od Królewca, w lesie odprawiał Mszę Sw., został przez Prusów zamordowany dnia 23 kwietnia 997 r. W roku 999 na synodzie rzymskim papież ogłosił go Świętym.

CWIK - zna polskie zwyczaje związane ze Świętami Bożego Narodzenia, Wielkanocy i inne.

Naz e polskie zwyczaje praktykowane w Polsce i poza Polską w czasie czterech pór roku:

WIOSNA:

W niedzielę Palmową święcimy po naszych kościołach gałązki palmy lub palemki robione z zieleni i bazi. Poświęcone w kościele przynosi się je do domów, zatyka za obrazami i przechowuje do następnej niedzieli Palmowej.

W Wielką Sobotę po kościołach naszych lub po domach dokonuje się święcenia pokarmów. Przygotowujemy do święcenia: chleb, sól, kiełbasę, ser i chrzan, masło i jajka tak zwane pisanki, malowane w kolorowe wzory - symbol życia. Baranek wykonany z cukru jest symbolem Baranka Bożego, Zmartwychwstałego Chrystusa.

W Poniedziałek wielkanocny w niektórych częściach Polski po-

został zwyczaj oblewania wodą, zwany "śmigusem" lub "dyngusem"

Wianki na Boże Ciało. Powszechnym zwyczajem w Polsce po wsiach, jest zanoszenie wianków do poświęcenia na Boże Ciało. Są to wianuszki małe uwite z pachnących ziół i kwiatów. Woń ziół uważana jest jako symbol cnoty, a kościół w modlitwie, którą kapłan odmawia prosi Boga o błogosławieństwo.

Obrzęd sobótki: obchodzony w wigilię Sw. Jana Chrzciciela/23.VI/.

Jednym z najstarszych obchodów wiosennych jest właśnie obrzęd "Sobótki". Do głównych rysów tego obrzędu należy palenie ognia, skoki przez ognisko, kąpanie się, wieńczenie zieleń, szukanie tajemniczego i zaozarowanego kwiatu paproci oraz rzucanie wianków na wodę.

LATO: Miesiące lipiec i sierpień to czas kwitnących lip i ciężkiej pracy rolnika w polu z kosą lub sierpem w ręku, przy zbieraniu owoców swojej pracy. Żniwa w pełni! Na zakończenie żniw, przygotowują żniwiarze piękny, bogaty w najcięższe kłosa pszenicy, żyta, jęczmienia czy owsa wieniec, który zostanie wręczony gospodarzowi przy śpiewie: "Plon niesiemy plon w gospodarza dom". Jest to tak zwany dożynkowy wieniec.

Na uroczystość Wniebowzięcia Matki Boskiej dnia 15 sierpnia, jest zwyczaj poświęcania ziół. Lud polski starodawnym zwyczajem, zanoszą do kościoła wianki kolorowe. Są w nich złote kłosa pszenicy, żyta, jęczmienia, czasem parę suchych makówek, macierzanka, rumianek, dziki kmin, szczaw. Stąd też Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny nazywamy świętem Matki Boskiej Zielnej.

JESIEN: Świętem poświęconym pamięci naszych zmarłych, jest dzień Zaduszny. Wierni podążają na cmentarze i na grobach swoich zmarłych zapalają świece oraz ozdabiają mogiły bukietami jesiennych kwiatów róż, chryzantem lub astrów. Piękny zwyczaj pamięci o zmarłych, którzy od nas już odeszli.

Przedostatni wieczór listopada, wigilia Sw. Andrzeja, jest wieczorem wróżb. Młodzież leje na wodę topiony воск i wróżą sobie. Jest to zwyczaj tak zwanych "Andrzejek". ...Wosk się leje... Idą wróżby... Wianek z mirtu... družki... družby... Cuda prawią cienie szare, byle tylko dać im wiarę" ...

ZIMA: Okres Adwentu poprzez Msze Święte tak zwane "Roraty" przygotowuje nas na Boże Narodzenie.

W wigilię Bożego Narodzenia 24 grudnia, wszyscy zasiadają do wieczery wigilijnej. Wzruszającym momentem wieczery wigilijnej to dzielenie się opłatkiem przy jednoczesnym składaniu sobie życzeń. Siano rozesłane na stole pod obrusem, przypomina nam stajenkę. Jedno miejsce wolne zostawione przy stole, to tradycyjne oczekiwanie na gościa. W rogu pokoju zapalona choinka, pachnie świeżym lasem i świętem.

W Polsce na Uroczystość Świętego Szczepana w kościołach ksiądz święci owies.

Obchodząc Sw. Jana Ewangelistę, po kościołach święci się wino, które wierni dostają do picia podczas, gdy ksiądz rozdający wino mówi: "Pij miłość Świętego Jana".

Dnia drugiego lutego po kościołach w Polsce święci się świece tak zwane gromnice.

Cwik - wymieni miejsca w Polsce, gdzie znajdują się cudami słynące Obrazy Matki Boskiej.

CZESTOCHOWA. Cudowny Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej znajduje się na Jasnej Górze od roku 1382. Najbardziej znane Sanktuarium Maryjne w Polsce.

STARA WIEŚ SANOCKA. Obraz słynący cudami.

LEZAJSKA. Obraz cudowny przedstawiający Matkę Boską Różańcową.

KALWARIA PACŁAWSKA. Cudowny Obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem.

LWÓW - Katedra Łacińska. Cudowny Obraz Matki Boskiej przed którym król Jan Kazimierz składał swoje śluby w 1656 r.

PODKAMIEŃ, klasztor dominikański. Słynny, cudowny Obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Tutaj przychodzili król Michał Korybut Wiśniowiecki i Jan III Sobieski.

KODEN, diecezja podlaska.

SWARZEWÓ koło Gdyni, diecezja chełmińska. Cudowna figurka Matki B.

GIETRZWAŁD, diecezja warmińska.

WAMBIERZYCE, powiat Kłodzko na Dolnym Śląsku. Cudowna rzeźba.

WARSZAWA, MATKA BOSKA ŁASKAWA, Patronka Stolicy. Cudowny obraz jest darem króla Jana Kazimierza dla kościoła Ojców Jezuitów.

ROKITNO, diecezja gorzowska. Obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem. od XVII wieku słynie cudami.

LICHEN, kopia obrazu Matki Boskiej z Rokitna, też słynąca cudami.

LUDZMIERZ koło Nowego Targu. Drewniana figurka M. Boskiej, słynąca cudami od XVI wieku.

KALWARIA ZEBRZYDOWSKA /37 kaplic/. Obraz słynący cudami z XVII w.

PIEKARY na Śląsku. Słynny cudowny obraz Matki Bożej. W Piekarach, zatrzymał się król Jan III Sobieski w drodze z wojskiem do Wiednia/1683/, August II Sas w drodze do Polski po elekcji /1697/.

MYŚLENICE koło Krakowa. Obraz jest darem papieża Sykstusa V dla Zborowskich w Krakowie. W czasie zarazy został wywieziony z miasta do Myślenic. Od 1653 r. zaczął słynąć cudami.

WILNO. Cudowny Obraz Matki Boskiej Wileńskiej czyli Ostrobramskiej, Matka Boska Miłosierna. Sławny obraz słynący cudami. W Polsce po II wojnie światowej było koronowanych wiele Cudownych Obrazów. Ogólna liczba obecnie tych Obrazów, które słyną łaskami i są koronowane przekracza zapewne 60.

Cwikel - zna słowa i melodie 12 pieśni religijnych polskich na wszystkie okresy roku kościelnego.

1/. Adwent. Spuście nam na ziemskie niwy
Zbawcę, niebios obłoki!
Świat przez grzechy nieszczęśliwy
Wołał w nocy głębokiej.
Gdy wśród przekleństwa od Boga,
Czart panował, śmierć i trwoga,
A ciężkie przewinienia
Zamkły bramy zbawienia.

2/. Boże Narodzenie.
Dzisiaj w Betlejem, dzisiaj w Betlejem
Wesoła nowina:
Że Panna czysta, że Panna czysta
Porodziła Syna.
Chrystus się rodzi, nas oswobodzi,
Anieli grają, króle witają,
Pasterze śpiewają, bydłota kłękają,
Cuda, cuda ogłaszają.

3/. Bóg się rodzi, moc truchleje,
Pan niebiosów obnażony,
Ogień krzepnie, blask ciemnieje,
Ma granice nieskończony.
Wzgardzony, okryty chwałą,
Śmiertelny Król nad wiekami,
A Słowo Ciałem się stało
I mieszkało między nami.
Podnieś rękę Boże Dziecię,
Błogosław Ojczyznę miłą,
W dobrych radach, w dobrym bycie,
Wspieraj jej siłę swą siłą;
Dom nasz i majętność całą
I wszystkie wioski z miastami
A Słowo Ciałem się stało
I mieszkało między nami.

4/. Wielki Post Jezu Chryste Panie miły
Baranku bardzo cierpliwy,
Wzniosłeś na krzyż ręce swoje,
Za niesprawiedliwość moją.
Płacz Go człowiecze mizerny
Patrzac, jak jest miłosierny:
Jezus na krzyżu umiera,
Słońce jasność swą zawiera.

5/. Wisi na krzyżu Pan Stwórca nieba,
Płakać za grzechy, człowiecze, potrzeba,
Ach, ach, na krzyżu umiera,
Jezus oczy swe zawiera.
Najświętsze członki i wszystko ciało
Okrutnie zbite na krzyżu wisiało.
Ach, ach, dla ciebie człowiecze - z boku krew Jezusa
ciecze.

6/. Wielkanoc. Wesoły nam dzień dziś nastał,
którego z nas każdy żądał,
Tego dnia Chrystus zmartwychwstał.
Alleluja! Alleluja!
Król niebieski k'nam zawitał
jako śliczny kwiat zakwitał,
Po śmierci się nam pokazał.
Alleluja! Alleluja!

7/. Otrzyjcie już łzy, płaczący,
Zale z serca wyzujcie,
Wszyscy w Chrystusa wierzący
Weselcie się, radujcie.
Bo zmartwychwstał samowładnie,
Jak przepowiedział dokładnie.
Alleluja, Alleluja, niechaj zabrzmie
Alleluja!

Najświętszy Sakrament.

8/. Jezusa ukrytego || On się nam daje cały,
Mam w Sakramencie czcić, || Z nami zamieszkał tu.
Wszystko oddać dla Niego, || Dla Jego Boskiej chwały
Jego miłością żyć! || Życie poświęćmy Mu!
Wiarę ukorzyć trzeba
Zmysły i rozum swój,
Bo tu już nie ma chleba.
..... To Bóg, to Jezus mój! .....

9/. U drzwi Twoich stoję Fanie!
Czekam na Twe zmiłowanie,
Który pod postacią chleba,
Prawdziwy Bóg jesteś z nieba.
W tej Hostii jest Bóg żywy,
Choć zakryty, lecz prawdziwy;
W Przenajświętszym Sakramencie,
Z nieba stawasz tu w momencie.

Nabożeństwo do Najświętszego Serca Pana Jezusa.

10/. Pobłogosław Jezu Drogi, || Za Twe łaski dziękujemy,
Tym, co Serce Twe kochają- || Które Serce Twoje dało,
Niechaj skarb ten cenny, drogi, || W dani dusze Ci niesiemy,
Na wiek wieki posiadają. || By nas Serce Twe kochało.

Nabożeństwo do Matki Najświętszej.

11/. Cześć Maryi, cześć i chwała,
Pannie świętej cześć!
Śpiewaj, śpiewaj dziatwo mała,
Hołd Jej śpiesz się nieść!
Śpiewaj, śpiewaj dziatwo mała,
Hołd Jej śpiesz się nieść!
Dziatki lube, jeśli chcecie,
Błogi żywot wieść,
Dajcie, jako Jezus Dziecię,
Pannie świętej cześć.
Dajcie jako Jezus Dziecię,
Pannie świętej cześć!

Nabożeństwo do Chrystusa Króla.

12/.

Nie rzucim Chryste świątyń Tych,
 Nie damy pogrześć wiary,
 Próżne zakusy duchów złych
 I próżne ich zamiary -
 Bronić będziemy Twoich dróg,
 Tak nam dopomóż Bóg!

Ze wszystkich świątyń, chat i pól
 Popłynie hymn wspaniały:
 Niech żyje Jezus Chrystus Król
 W koronie wiecznej chwały!
 Niech żyje Maria! - zagrzmie róg,
 Tak nam dopomóż Bóg!
 Tak nam dopomóż Bóg!

+++++++

HARCERZ ORLI:

Starający się o stopień młodzieżowy - Harcerza Orlego - wykaże, że posiada wiadomości odnośnie zagadnienia - "Wychowania religijnego"

Harcerz Orli. - wie, co to jest Kościół Katolicki i jaka jest jego rola w dziejach świata i Polski.

Określenie Kościoła: Kościół Chrystusowy jest to społeczność składająca się z ludzi ochrzczonych, wyznających tę samą Chrystusową wiarę, przyjmujących te same sakramenty, posłusznych tym samym prawowitym pasterzom, a zwłaszcza papieżowi i stanowiących z nim Ciało mistyczne Chrystusa, ożywiane przez Ducha Świętego.

Kościół katolicki jest instytucją Boską, która udostępnia ludziom owoce odkupienia i prowadzi ich do nieba.

Kościół Sw. spełnia swój cel przez to, że:

- 1/. naucza wiary Sw./władza nauczycielska: kazania, nauka religii, listy pasterskie, encykliki papieskie/;
- 2/. rządzi wiernymi/władza pasterska: przykazania kościelne, rozporządzenia władzy duchowej/;
- 3/. modli się, składa ofiarę i udziela Sakramentów Sw./władza kapłańska: Msza Sw., nabożeństwa, Sakramenty Sw. i sakramentalia/.

Oprócz tej Boskiej misji Kościół Sw. odgrywał ważną rolę w szerzeniu kultury i cywilizacji wśród ludów.

Historia Kościoła Sw. opowiada nam o Boskiej działalności Kościoła Sw. oraz o Jego działalności kulturalnej i cywilizacyjnej w ciągu wieków.

Kościół spełniając swoją misję nauczycielską tak w dziejach świata jak i w dziejach Polski, zawsze gorąco występował w obronie prawdy Chrystusowej i pracował nad jej rozpowszechnieniem. Spełniał władzę pasterską, szerząc wśród ludzi zasady religijno - obyczajowe oraz karność chrześcijańską.

Kościół katolicki w ciągu swych dziejów miał wiele trudności: miał przeciwników swej nauki; spotykał się z wrogimi sobie dążnościami państw. Wszystkie te trudności Kościół przez-

wyciężył: niebezpieczne herezje kiedyś - dziś zaledwie są znane, potężne państwa upadły. Kościół ze swoimi zasadami trwa i zadaniom swoim pozostaje wierny.

Dzięki pracy Kościoła, całe narody posuwały się na wyższy stopień cywilizacji. Przyjęcie bowiem chrześcijaństwa i dostosowanie się do jego zasad, sprowadzały zmianę w życiu jednostek i narodów, decydowały o ich losach. Kościół zawsze pracował nad rozszerzeniem na ziemi królestwa Chrystusowego, królestwa prawdy, dobra i piękna. W historii Kościoła w świecie i w Polsce jest zawsze zwycięstwo Chrystusa i jednocześnie zwycięstwo kultury.

Polska przyjmuje chrześcijaństwo w 966 r. Przez Chrzest Sw. Polska weszła do rodziny ludów chrześcijańskich, nawiązała stosunki z Zachodem, przyjęła kulturę łacińską i stała się niezależnym państwem.

Bolesław Chrobry/+1025/umacnia chrześcijaństwo w Polsce. Sprowadza Benedyktynów, a dla nawracania sąsiednich krajów pogańskich sprowadza do Polski Sw. Wojciecha i Sw. Brunona. Z Zachodem a zwłaszcza ze Stolicą Apostolską utrzymuje Bolesław Chrobry ożywione stosunki. Król Bolesław Śmiały/prawnuk Chrobrego/, współpracuje ze Stolicą Apostolską.

Zakony żebrzące w Polsce ratują w XIII w. wiernych od upadku religijnego i moralnego w czasie rozbitcia dzielnicowego./Sw. Jacek Odrowąż i Bł. Czesław-Kraków, 1222/.

Franciszkanki: Bł. Salomea - Zawichost. Bł. Kinga - Stary Sącz. Bł. Jolanta - Gniezno.

W czasie rozbitcia dzielnicowego po śmierci Bolesława Krzywoustego/+1138/, Kościół w Polsce jednoczy naród i państwo. Biskupi odbywają ogólnopolskie synody, na których omawiają sprawy całego kraju.

Królowa Jadwiga /+1399/ - Władysław Jagiełło/+1434/, to dla Kościoła w Polsce okres wielkiego rozwoju. Za Zygmunta Starego protestantyzm staje się modny w Polsce. Do upadku protestantyzmu w Polsce przyczyniła się reforma kardynała Hozjusza /1504-1570/. Po Soborze Trydenckim/1562/ odrodzenie kościoła w Polsce. Polska otrzymuje nazwę: "Przedmurza chrześcijaństwa" i "Niezlomnej twierdzy wiary katolickiej", w walkach ze Szwecją, Tatarami i Turkami. Wielkim nieszczęściem dla Kościoła były rozbiory Polski. Kościół zewnętrznie przechodził w XIX i XX wieku ciężkie chwile, ale wewnętrznie nie stracił na swej żywotności. Konkordat Stolicy Apostolskiej z rządem polskim zawarty w 1925 r., zapewnia Kościołowi w Polsce zupełną swobodę działania i pomoc państwa. Polski Synod Plenarny na Jasnej Górze w 1936 r. wskazuje duchowieństwu zadania. Rozwija się w Polsce Akcja Katolicka a Ks. Prymas Polski A. Hlond zakłada "Towarzystwo Chrystusowe dla Wychodźców", zgromadzenie zakonne dla polskich emigrantów.

W czasie II wojny światowej/1939/Kościół w Polsce ponosi wielkie szkody materialne, personalne i duchowe.

Historię Kościoła Powszechnego możemy podzielić na cztery epoki:

I epoka - od założenia Kościoła do końca VII wieku:

- a/ Od założenia Kościoła do edyktu mediolańskiego/313/ - jest to okres męczenników, krwawych prześladowań ze strony żydów i pogan.
- b/ Od wydania edyktu mediolańskiego do końca VII./313 - 692/ - jest to okres Ojców Kościoła i soborów, broniących nauki przed herezjami, oraz

okres nawracania ludów germańskich.
II epoka: od końca VII do XIV w. To rozwój życia kościelnego pod wpływem łączności Kościoła z narodami romańskimi, germańskimi i słowiańskimi oraz epoka największego wpływu Kościoła, jako siły społeczno - politycznej na Zachodzie.

III epoka: od początku XIV do połowy XVII wieku. Są to czasy odierwania się narodowego życia ludów od kościelnego uniwersalizmu oraz ześwieczenia życia religijnego.

IV epoka: od połowy XVII w. /od r. 1648/ do naszych czasów; cechują tę epokę: częsty ucisk Kościoła ze strony państw, walka Kościoła z błędami, niewiarą i rewolucją oraz stopniowym odchrześcijaniem narodów.

a/. Od pokoju westfalskiego do wielkiej rewolucji francuskiej /1648 - 1789/; jest to okres cesaropapizmu w polityce kościelnej a racjonalizmu na polu nauki.

b/. Od rewolucji francuskiej /1789/ do naszych czasów; jest to okres gorliwej pracy Kościoła. Kościół zwalczany przez liberalizm, mimo chwilowych klęsk, ostatecznie odnosi zwycięstwo, a sam przeżywa czasy wewnętrznego odrodzenia. Krótki pontyfikat Papieża Jana XXIII /1958 - 1963/ oraz zwołany przez niego Sobór Watykański II, odnowił i przeobraził całkowicie strukturę Kościoła.

Harcerz Orli - wskaże i krótko objaśni parę tekstów z Ewangelii, które mówią o:
1/. miłości bliźniego,
2/. dobrych uczynkach.

Ewangelia Sw. Jana - 13,34: "Przykazanie nowe daję wam, abyście się wzajemnie miłowali, jakom ja was umiłowal abyście się i wy wzajemnie miłowali".

Ewangelia Sw. Jan - Rozdział 13, w. 35: "Po tym poznają wszyscy, żeście uczniami moimi, jeśli miłość mieć będziecie jeden ku drugiemu".

Z I listu Sw. Jana - Rozdział 3, w. 18: "Synaczkowie moi! Nie językiem, ale czynem i prawdą".

DOBRE UCZYNNKI: Główne uczynki chrześcijańskie: 1/. modlitwa.
2/. post.
3/. jałmużna.
4/. praca.

Drugi List Sw. Piotra Apostoła - Rozdział 1, w. 10: "Dlatego bracia, usilnie starajcie się, żeby zapewnić sobie przez dobre uczynki wezwanie i wybranie wasze. Tak postępując, nigdy nie zgrzeszycie".

Ewangelia Sw. Mateusza - r. 5, w. 7: "Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią".

List Sw. Pawła do Galatów - r. 6, w. 10: "Dlatego, póki czas mamy, czynmy dobrze wszystkim, a zwłaszcza tym, którzy są jednej wiary z nami".

HARCERZ RZECZYPOSPOLITEJ.

Starający się o stopień młodzieżowy Harcerza Rzeczypospolitej, wykaże, że posiada poniższe wiadomości odnośnie zagadnienia - "Wychowania religijnego".

Harcerz Rzeczypospolitej - zna organizację Kościoła Katolickiego na świecie i w Polsce.

Określenie Kościoła: Kościół Chrystusowy jest to społeczność składająca się z ludzi ochrzczonych, wyznających tę samą Chrystusową wiarę, przyjmujących te same Sakramenty, posłusznych tym samym prawowitym pasterzom, a zwłaszcza papieżowi i stannowiących z nim Ciało Mistyczne Chrystusa, bżywiane przez Duha Świętego.

Społeczność - jest to zjednoczenie ludzi dążących do tego samego celu przy pomocy tych samych środków.

Składowymi pierwiastkami każdej społeczności są: wielość jednostek, z których się składa, oraz cel, do którego dąży. Władza jest konieczna do istnienia społeczności.

Kościół - jest społecznością doskonałą, gdyż posiada środki umożliwiające osiągnięcie właściwego celu, oraz będącą wolną, nie podległą żadnej innej społeczności.

Chrystus powierzył Apostołom potrójną władzę:

- a/ władzę nauczycielską.
- b/ władzę uświęcania.
- c/ władzę kierowniczą.

Kościół jako społeczność widzialna i hierarchiczna, składa się z członków dwojakiego rodzaju;

- 1/ nauczających i rządzących,
- 2/ nauczanych i rządzonych.

Na czele Kościoła nauczającego stoi papież / z greckiego "pappas" - ojciec /, następca Sw. Piotra na stolicy rzymskiej. Jest on namiestnikiem zastępcą Jezusa Chrystusa, głową Kościoła widzialnego. Pan Jezus jest głową niewidzialną. Każdy biskup rzymski jest prawowitym następcą Sw. Piotra.

Różne imiona dajemy papieżowi. Nazywamy go Ojcem Świętym, ponieważ jest Ojcem wszystkich pasterzy i wiernych. Najwyższym Kapłanem, ponieważ jest on księciem kapłanów, biskupem biskupów, patriarchą powszechnym czyli ekumenicznym, ponieważ władza jego przewyższa władzę wszystkich innych.

Kardynałowie są pomocnikami papieża w zarządzie Kościołem. Tworzą ono Święte Kolegium. Godność kardynalska jest w Kościele najwyższa po papieskiej. Kardynałowie stoją na czele różnych kongregacji rzymskich, oraz stanowią senat papieża. Zebrania Świętego Kolegium pod przewodnictwem papieża nazywają się konsystorzem. Z chwilą śmierci papieża kardynałowie załatwiają nagłe potrzeby w zarządzie Kościoła i administrują majątkiem Stolicy Apostolskiej.

Biskupi - są następcami Apostołów i z boskiego ustanowienia otrzymują zarząd poszczególnych kościołów, czyli diecezji, z władzą zwyczajną, zależną jednak od papieża. Wszyscy biskupi nie wyłączając papieża, są równi co do charakteru kapłańskiego: posiadają pełnię kapłaństwa.

Pod względem jurysdykcji rozróżniamy: a/ biskupów erdynariuszów /mają władzę jurysdykcji nad określoną diecezją/.

b/ biskupów tytularnych/posiadają święcenia biskupie bez jurysdykcji nad diecezją/.

Arcybiskupi - są to biskupi stojący na czele całej prowincji kościelnej, której biskupi podlegają. Nazywają się też metropolitami, ponieważ bywali najczęściej mianowani w dużych miastach, czyli metropoliach.

Prymasi - są to biskupi, którzy godnością przewyższają metropolitów i biskupów jakiegoś kraju.

Patriarchowie - są to biskupi, którzy jurysdykcją przewyższają arcybiskupów i prymasów, gdyż ta rozciąga się na jakiś cały naród lub większy obszar.

Współpracownicy biskupa: Kuria diecezjalna pomaga biskupowi w zarządzie diecezji.

Proboszcz - to kapłan zarządzający parafią w zależności od biskupa.

Wikariusz - to kapłan, współpracownik proboszcza o ile ten nie może podołać w pracy duszpasterskiej.

Kapelan - to kapłan, piastujący urząd odnoszący się do zbawiania dusz.

Urzędowymi nauczycielami w Kościele z ustanowienia Chrystusa są papież i biskupi ze swoimi pomocnikami, kapłanami i diakonami.

Z upoważnienia Kościoła mogą także świeccy pomagać w nauczaniu wiary Sw. na podstawie Sakramentu Chrztu Sw. i Bierzmowania.

W nauczaniu prawd wiary Sw. i zasad moralności chrześcijańskiej, Kościół posiada dar nieomyślności. O tym nas uczy Pismo Sw. i Tradycja.

Organizacja Kościoła Katolickiego w Polsce. /Po II wojnie światow/.

W czasie II wojny światowej Kościół w Polsce ponosi wielkie szkody materialne i personalne. Episkopat i duchowieństwo wraz ze społecznością katolicką, staje do pracy i z podziwu godnym poświęceniem organizuje życie religijne w diecezjach i parafiach, odbudowuje zniszczone świątynie, odbudowuje całe życie religijne w Kraju.

Decydującą rolę odegrał tu Prymas Polski Ks. Kardynał Hlond a obecnie Ks. Kardynał Prymas Polski Stefan Wyszyński, oraz Ks. Kardynał Karol Wojtyła, Metropolita Krakowski.

Organizacja Kościoła w Polsce obejmuje obecnie, po mianowaniu biskupów na Ziemiach Odzyskanych:

6 arcybiskupstw - metropolii - Gniezno, Warszawa, Poznań, Białystok, Kraków, Wrocław.

19 biskupstw - Płock, Włocławek, Gorzów, Olsztyn, Pelplin, Przemyśl, Tarnów, Lublin, Kielce, Sandomierz, Łomża, Siedlce, Łódź, Częstochowa, Katowice, Gdańsk, Drohiczyń, Opole, Lubaczów - oraz

około 6500 parafii z około 11000 duchownymi świeckimi.

Na terenie Polski pracuje 46 różnych zakonów męskich oraz 51 różnych zakonów żeńskich.

Rozwój, trwałość, niezmiennosc i żywotność Kościoła, są dowodem, że Kościół jest instytucją Boską, założoną i rządzoną przez Jezusa Chrystusa. W Kościele Chrystus "króluje, zwycięża i rządzi".

Uwaga: W czerwcu, 1972 r. Stolica Sw. wyznacza inne jeszcze diecezje na Ziemiach Odzyskanych: karińską ze stolicą w Szczecinie i kołobrzeską ze stolicą w Koszalinie.

Harcerz Rzeczypospolitej - zna obowiązki względem bliźniego znajdującego się w obliczu śmierci i wie jak urządzić pokój na przyjęcie kapłana.

Najlepszym przygotowaniem na śmierć jest święte życie, stan łaski uświęcającej, cierpliwe znoszenie cierpień, miłość Boga i bliźniego oraz zachowywanie przykazań Bożych i kościelnych.

Bezpośrednio przed śmiercią należy:

- a/ uregulować swe ziemskie sprawy,
- b/ przygotować się do przyjęcia ostatnich Sakramentów Sw.,
- c/ wezwać katolickiego kapłana,
- d/ w ostatnich chwilach obcować z Bogiem i wzbudzać akty wiary, nadziei i miłości.

W razie niemożności przywołania kapłana do chorego, każdy wierny winien zastąpić choremu kapłana i przygotować go na śmierć, /rachunek sumienia, żal doskonały, zachęcić do przyjęcia Komunii Sw. duchowej oraz odmawiać z nim akty strzeliste/.

Co to jest Sakrament Chorych?

Jest to Sakrament, w którym chrześcijanin w niebezpieczeństwie życia znajdujący się /choroba, wypadek/, otrzymuje przez namaszczenie Olejem Sw. i modlitwę kapłana łaskę dla duszy, a nieraz także i zdrowie ciała, jeżeli to Pan Bóg uzna za zbawienne dla jego duszy.

Należy przyjąć Sakrament Chorych wtedy, gdy ktoś ciężko zachoruje. Nie należy zwlekać aż do chwili, gdy chory utraci przytomność. Ci, którzy pielęgnują ciężko chorych, powinni zachęcić ich do przyjęcia Sakramentów Sw.

W pokoju chorego, który ma przyjąć Sakrament Chorych, należy przygotować stół, nakryty białym obrusem, a na nim małe naczynie z wodą święconą, sześć kuleczek z waty na spodeczku i kromkę miękkiego chleba, a na drugim spodeczku szklanekę z wodą do umycia palców i łyżkę stołową.

Gdy zbliża się moment śmierci, kapłan lub inna osoba z otoczenia chorego odmawia modlitwy za konających. Modlitwy te, bardzo dawne i wzruszające, pobudzają chorego do ufności i oddania się Miłosierdziu Bożemu.

Harcerz Rzeczypospolitej - wyjaśni chrześcijański pogląd na życie małżeńskie i rodziny.

Sakrament Małżeństwa - łączy mężczyznę i niewiastę w nierozdzielnym związku i udziela im łask potrzebnych do wiernego wypełniania obowiązków małżeńskich i rodzicielskich. Istota Sakrament Małżeństwa /znak widzialny/ jest - umowa małżonków, jaką zawierają nowożeńcy wobec proboszcza i dwóch świadków. Szafarzami Sakramentu są więc sami małżonkowie, oni bowiem umowę małżeńską zawierają.

Przymioty Sakramentu Małżeństwa: Są dwa przymioty Sakramentu Małżeństwa - 1/ jedność; 2/ nierozzerwalność. Jedność Sakramentu Małżeństwa oznacza, że związek ten może być za-

wanty tylko między jednym mężczyzną i jedną niewiastą/wyklucza więc poligamię - posiadanie więcej żon i poliandrię - posiadanie więcej mężów/.

Jedność małżeństwa jest dogmatem wiary. Chrystus bowiem mówi, że tak jak w raju istniało małżeństwo jednego z jedną, tak ma być w Kościele Katolickim/Mt.19,4-6/.

Istotne cele małżeństwa - to zrodzenie i wychowanie potomstwa.

Miłość i wzajemna pomoc małżonków mogą być osiągnięte w pełni jedynie przy zachowaniu jedności małżeństwa. Nierozerwalność małżeństwa polega na tym, że wspólnota małżeńska nie ustaje inaczej, jak tylko przez śmierć jednego z małżonków. Nierozerwalności małżeństwa domaga się dobro małżonków /zapewnienie sobie szczęścia wymaga trwałego okazywania sobie miłości, dochowania sobie wierności i stałego udzielania sobie wzajemnej pomocy/dobro dzieci /odpowiednie utrzymanie i dobre katolickie wychowanie dzieci jest niemożliwe bez trwałej i dożgonnej współpracy małżonków/ i dobro społeczeństwa.

Małżeństwo pomnaża łaskę uświęcającą. Daje specjalne łaski uczynkowe, potrzebne do świętego i gorliwego spełniania obowiązków małżeńskich i rodzicielskich. Rodzice mają naturalny obowiązek opiekować się swoimi dziećmi, wychować je religijnie i przygotować do samodzielnego życia w społeczności ludzkiej. W małżeństwie, dopełnianym wedle myśli Bożej, oboje małżonkowie przyjmują radośnie i wdzięcznym sercem każde rodzące się dziecię swoje i uważają je za Boży dar i skarb swój wielki, za pociechę swej starości i za skarb swojego narodu.

Obowiązki rodziców wobec dzieci można streścić w tych słowach: dać życie, utrzymać, wychować, szanować je i miłować.

Harcerz Rzeczypospolitej - wyjaśni chrześcijańskie zasady sprawiedliwości społecznej.

Przez kwestię społeczną rozumiemy zagadnienie, jak urządzić wzajemne stosunki poszczególnych ludzi i stanów między sobą, aby każdy otrzymał to, co mu się należy i miał zapewnione życie, godne człowieka.

Kościół uważa kwestię społeczną nie tylko za kwestię żołądka i chleba, ale także za kwestię duszy i religii. Upatruje on przyczyny złych obecnie stosunków społecznych i walki klas, nie tylko w stosunkach czysto ekonomicznej natury, ale także w zaniku religijności i moralności, w nadmiernej chęci używania i chciwości nie-pohamowanej, jaka ogarnęła ludzi, w braku miłości i sprawiedliwości.

Według nauki Kościoła cały rodzaj ludzki tworzy jedno społeczeństwo, bo wszyscy mają taką samą naturę ludzką i ten sam cel ostateczny, bo wszystkich powołał do życia jeden i ten sam Bóg.

Podstawą pożytku w tej wielkiej rodzinie, do której należą wszyscy ludzie, jest SPRAWIEDLIWOSC, która nie krzywdzi nikogo i każdemu oddaje to, co mu się należy i MILOSC, łącząca wszystkich, pamiętająca o ubogich i słabych i spiesząca im na pomoc i ratunek.

Obowiązkiem państwa jest starać się, by żadna warstwa społeczna nie doznawała krzywdy od innej, aby wszyscy obywatele mieli możliwość prowadzenia życia, godnego człowieka. Dla obrony i poprawy bytu warstw ekonomicznie słabszych, powinno państwo stworzyć odpowied-

nie prawodawstwo socjalne - w szczególności zakazać pracy w warunkach dla życia i zdrowia niebezpiecznych i szkodliwych, stworzyć ustawodawstwo ubezpieczeniowe na wypadek starości, choroby, bezrobocia, niezdolności do pracy i nieszczęśliwych wypadków.

Warstwy pracujące nie powinny jednak wyłącznie od rządu oczekiwać pomocy, lecz dla obrony swych praw, poprawienia swej doli i swojego rozwoju umysłowego i moralnego, łączyć się w stowarzyszenia zawodowe i kulturalne.

Te poglądy na rozwiązanie kwestii socjalnej rozwinął wielki Papież, Leon XIII we wspomnianym liście "Rerum novarum" z roku 1891, przez cały świat z wielkim uznaniem przyjęte i pod wieloma względami w ostatnich latach w życie i w czyn wprowadzone. W duchu tych wielkich zasad społecznych pracują w poszczególnych państwach i narodach rozmaite stowarzyszenia, organizacje, związki i stronnictwa katolickie.

Problem sprawiedliwości w świecie jest bardzo trudny, ale chyba nigdy tak za nią nie tęskniono jak dziś. Drugi Synod Biskupi, który obradował w Rzymie od 30.9 do 6.11.1971 r., potępił egoizm, wyzysk ludów, segregację rasową, kolonializm, ludobójstwo, prześladowanie Kościoła w niektórych krajach. Naród, który zamyka się w egoizmie wobec potrzeb innych, nie żyje po ludzku. Wystąpiono przeciw ludobójstwu biologicznemu, zarówno otwartemu jak ukrytemu pod pokrywką humanitaryzmu i postępu, w takich formach jak zabijanie dzieci w łonie matki, propagowanie alkoholizmu, narkotyków i nadużyć seksualnych. Kościół musi wychowywać sumienia. Sprawiedliwość Kościoła nie może ograniczać się do oddania każdemu co mu się należy, ale ma też dotyczyć opieki nad biednymi i dyskryminowanymi. Sprawiedliwość społeczna obejmuje całą społeczność. Chrześcijanin musi się troszczyć o wszystkich.

Sprawiedliwość społeczna w przemyśle. Stosunek między pracodawcą a pracownikiem nie jest stosunkiem wyłącznie ekonomicznym. Praca ludzka, nie jest towarem, który się kupuje lub sprzedaje. Celem każdej pracy i wytwórczości jest przede wszystkim pożytek dla całej społeczności. Wszyscy, którzy pracują - mają swoje miejsce w społeczeństwie jako osoby ludzkie, jako synowie Boży, a nie jako pozycja statystyczna. Pierwszym obowiązkiem przemysłu winna być troska o warunki życiowe tych, którzy są z wytwórczością związani.

Sobór Watykański II, odrzuca wszelką formę dyskryminacji, gdy chodzi o podstawowe prawa osoby ludzkiej, czy to dyskryminację społeczną czy kulturalną, czy też ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pozycję społeczną, język czy religię /Konstytucja o "Kościele w świecie współczesnym" Nr.29/. Kościół jasno podkreśla, że sprawiedliwość, miłość i uczciwość obowiązują tak samo w stosunkach między grupami, jak i między jednostkami.

Według Objawienia Bożego, według nauki chrześcijańskiej, głoszonej przez Kościół Chrystusowy, sprawiedliwość jest cnotą moralną i społeczną, która nakazuje oddać każdemu to jest: Bogu, własnej duszy, bliźniemu, Ojczyźnie, rodzinie, dziecku przez rodziców i rodzicom przez dzieci itd., to co się słusznie z prawa naturalnego, Bożego i ludzkiego należy.

Ponieważ sprawiedliwość z natury rzeczy ma być połączona z miłością, a więc należy słuszne i sprawiedliwe, trzeba oddać życzliwie, z gotowością do ofiary i poświęcenia z miłością.

